

Sygn. akt IV U 426/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Ewelina Kubiczak-Kleśta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 września 2021 roku w Sieradzu

odwołania M. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 17.06.2021 r. Nr (...)

w sprawie M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że M. R. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu również w okresie od 25 grudnia 2020 roku do 31 stycznia 2021 roku;***
- 2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie;***
- 3. znosi wzajemnie koszty procesu.***

Sygn. akt IV U 426/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17.06.2021 r. nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust.1 pkt 2, art.11.ust.2, art. 14 ust.1, 1a, 2, ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz.423 ze zm.) stwierdził, że M. R. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu:

od 01.08.1999 r. do 31.03.2000 r.,

od 01.05.2000 r. do 30.11.2002 r.,

od 01.01.2003 r. do 28.02.2003 r.,

od 01.08.2003 r. do 30.09.2003 r.,

od 01.01.2009 r. do 08.03.2014 r.,

od 07.09.2014 r. do 09.11.2015 r.,

od 01.01.2016 r. do 26.02.2019 r.,

od 01.03.2019 r. do 24.12.2020 r.,

od 01.02.2021 r. do 03.04.2021 r.,

od 01.05.2021 r. do nadal.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że M. R. od 01.03.2019 r. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Zaznaczono, że stosownie do art.11 ust.2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.), osoby prowadzące pozarolniczą działalność, objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek; z kolei zgodnie z art. 47 ust.1 pkt 1 ww. ustawy, osoba prowadząca działalność gospodarczą, opłacająca składki za siebie i zatrudnionych pracowników, zobowiązana jest opłacać składki za dany miesiąc, nie później niż do 15 dnia następnego miesiąca. Tymczasem dane z systemu informatycznego ZUS wskazują, że składki na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2020 r. i styczeń 2021 r. ubezpieczony opłacił po obowiązującym terminie płatności. Organ podniósł, że zgodnie z art. 14 ust.2 ww. ustawy dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony, od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie (w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność), zaś art. 14 ust.2a ustawy przewiduje, iż dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia następującego po dniu, za który zasiłek ten przysługuje. Uzasadniając odmowę wyrażenia zgody na opłacenie składek po obowiązującym terminie, motywowany złożeniem korekty za 12/2020, wynikającej z zadeklarowania zaniżonej podstawy wymiaru składek jak też zbyt późnym przekazaniem przelewu do banku za 01/2021 organ powołał się na fakt uprzedniego, wielokrotnego wyrażania takiej zgody za wiele miesięcy co oznacza, że ubezpieczony musiał być świadomy konsekwencji prawnych związanych z niedotrzymaniem terminu płatności składek. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał też, że ubezpieczony za kwiecień 2021 r. opłacił składkę w zaniżonej wysokości; wniosek o wypłatę zasiłku opiekuńczego od 06.04.2021 r. do 30.04.2021 r. został załatwiony odmownie decyzją z 02.06.2021 r.

W odwołaniu od decyzji organu rentowego M. R. wniósł o jej zmianę i uznanie, iż podlega on jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 25.12.2020 r. do 30.01.2021 r. oraz od 04.04.2021 r. do 30.04.2021 r. W uzasadnieniu M. R. wskazał, że 12.01.2021 r. złożył oświadczenie do uzyskania dodatkowego zasiłku opiekuńczego za okres od 25.12.2020 r. do 17.01.2021 r. z powodu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem wynikającej z czasowego zamknięcia szkół i przedszkoli w związku z COVID-19 – na podstawie art. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W deklaracji ZUS DRA za grudzień 2020 r. ujęto m.in. okres przerwy w opłacaniu składek zgodny ze złożonym wnioskiem, tj. uwzględniający okres od 25 do 31.12.2020 r. jak również okres wcześniejszy, w którym ubezpieczony również sprawował opiekę nad dzieckiem i za który został mu wypłacony dodatkowy zasiłek. W dniu 11 lutego 2021 r. została złożona korekta grudniowej deklaracji ZUS DRA, ponieważ we wniosku o dodatkowy zasiłek został ujęty również okres świąteczny od 25.12 do 27.12.2020 r.; z tytułu korekty została dopłacona kwota 104 zł. Decyzją z 25.02.2021 r. organ rentowy odmówił prawa do zasiłku w okresie od 25.12.2020 r. do 17.01.2021 r. ze względu na nieopłacenie składki chorobowej w terminie i braku podstaw do przyznania zasiłku za okres od 25 do 27 grudnia 2020 r. Ponieważ wniosek ubezpieczonego z dnia 4 marca 2021 r. o przywrócenie terminu na opłacenie składki za okres 12/2020 i 01/2021 nie został uwzględniony a jednocześnie organ wezwał do złożenia korekt za okres 12/2020 i 01/2021, w dniu 18 maja 2021 r. została złożona kolejna korekta za 28-31.12.2020 r. Odnośnie rozliczenia składki za styczeń 2021 r. odwołujący wskazał, że złożona deklaracja ZUS DRA ujmowała okres przerwy od 01 do 17 stycznia 2021 r., zgodny ze złożonym wnioskiem o dodatkowy zasiłek opiekuńczy. W dniu 15 lutego 2021 r. został wykonany przelew bankowy na rachunek

ZUS, który został zaksięgowany na rachunku odbiorcy 16 stycznia 2021 r., co skutkowało odmową wypłaty zasiłku decyzją z 25.02.2021 r. również za styczeń 2021 r. W związku z niewyrażeniem przez ZUS zgody na opłacenie składki styczniowej po terminie, w dniu 18 maja 2021 r. ubezpieczony skorygował deklarację za okres 01-17.01.2021 r. i z tytułu obu korekt dopłacił w dniu 22 maja 2021 r. kwotę 760 zł. Kolejne oświadczenia ubezpieczonego do uzyskania dodatkowego zasiłku opiekuńczego za okresy od 24.03.2021 r. do 03.04.2021 r., od 06.04.2021 r. do 18.04.2021 r., od 19.04.2021 r. do 25.04.2021 r. zostały uwzględnione jedynie co do okresu od 24.03.2021 r. do 03.04.2021 r.; w dniu 14.05.2021 r. zostały złożone następne oświadczenia do uzyskania dodatkowego zasiłku opiekuńczego m.in. za 26.04.2021 r. do 30.04.2021 r.; w dniu 31.05.2021 r. została złożona korekta kwietniowej deklaracji ZUS DRA za okres świąteczny (03-04.2021 r.), która nie wymagała dopłaty z tytułu korekty (wynoszącej 77 zł) ze względu na figurującą na koncie ubezpieczonego nadpłatę składek (wynoszącą 200 zł).

Odwołujący podkreślił, że dwukrotna odmowa wypłaty dodatkowego zasiłku opiekuńczego wynikała z nieopłacenia w terminie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, co z kolei wynikało z ujęcia świąt Bożego Narodzenia oraz Wielkanocy jako przerwy w opłacaniu składek, co skutkowało zaniżeniem podstawy wymiaru składek. Odwołujący zaznaczył, że we wniosku z dnia 12.01.2021 r. o wypłatę dodatkowego zasiłku opiekuńczego został wpisany okres od 25.12.2020 r., mimo że za okres świąteczny zasiłek ten nie przysługiwał. Przepisy prawne, określające dłuższe okresy pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego nie przewidywały wypłaty tego świadczenia za okres od 25 do 27 grudnia 2020 r. Mimo osobistego złożenia wniosku w oddziale ZUS, weryfikujący go pracownik nie zwrócił uwagi odwołującemu na ujęcie w nim okresu, za który zasiłek ten nie przysługiwał. W konsekwencji okres od 25 do 27 grudnia 2020 r. został ujęty w grudniowej deklaracji ZUS DRA jako okres przerwy, czego skutkiem było nieopłacenie za te dni składek ZUS; jednocześnie brak opłacenia składki za dni świąteczne był powodem odmowy wypłaty dodatkowego zasiłku.

Jeżeli chodzi o składkę za styczeń 2021 r., to według odwołującego została ona opłacona w dniu 15 lutego 2021 r. przelewem na rachunek ZUS-u. Mimo, że wpłata została zaksięgowana na koncie odbiorcy 16 lutego 2021 r., to jednak skarżący nie uchybił swojemu obowiązkowi, w terminie płatności kierując przelew bankowy.

Odwołujący zwrócił uwagę, że składając w dniu 26 kwietnia wniosek o dodatkowy zasiłek w jego treści nie zostały ujęte dni świąt wielkanocnych, przypadających na 4 i 5 kwietnia, mimo że w przeciwieństwie do świąt Bożego Narodzenia właściwe rozporządzenie przewidywało wypłatę zasiłków za ten okres. W deklaracji ZUS DRA omyłkowo wykazano cały kwiecień jako okres przerwy w opłacaniu składek, przez co przelew do ZUS-u wyliczony w oparciu o tę deklarację nie obejmował należności za dwa dni świąteczne. Skarżący podkreślił też, że na jego koncie ZUS w maju 2021 r. widniała nadpłata składek w wysokości 200 zł co oznacza, że ubezpieczony nie pozostawał w opóźnieniu w zapłacie składek i nie był obowiązany do ich zapłaty, gdyż organ dysponował środkami na pokrycie kwoty składki za dwa dni świąteczne.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołanie podnosząc, że M. R. nie zdołał wykazać, aby znalazł się w sytuacji kwalifikowanej jako uzasadniony przypadek uzasadniający przywrócenie terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W okresach od 12.03.2020 r. do 31.03.2020 r., od 01.04.2020 r. do 12.04.2020 r., od 13.04.2020 r. do 26.04.2020 r., od 27.04.2020 r. do 30.04.2020 r., od 01.05.2020 r. do 03.05.2020 r., od 04.05.2020 r. do 25.05.2020 r., od 26.05.2020 r. do 31.05.2020 r. od 01.06.2020 r. do 30.06.2020 r., od 01.07.2020 r. do 12.07.2020 r., od 13.07.2020 r. do 26.07.2020 r., od 09.11.2020 r. do 30.11.2020 r., od 01.12.2020 r. do 24.12.2020 r. M. R. był uprawniony do zasiłku opiekuńczego.

M. R. w dniu 11.01.2021 r. złożył w organie rentowym deklarację rozliczeniową ZUS DRA oraz imienne raporty miesięczne o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach oraz o wypłaconych świadczeniach i przerwach w opłacaniu składek. W zestawieniu należnych składek do zapłaty podana została kwota 2.540,59 zł. W imiennym raporcie ZUS RSA wskazano, że w okresie od 01.12.2020 r. do 31.12.2020 r. ubezpieczony miał przerwę w opłacaniu

składek, oznaczoną kodem 312 (zasiłek opiekuńczy). W konsekwencji w deklaracji ZUS RCA w podstawach wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe wpisano kwotę 0,00 zł. Niedopłata składek wynosząca ~ 104 zł została przelana na rachunek ZUS w dniu 15 lutego 2021 r.

W dniu 12.01.2021 r. M. R. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. oświadczenie do uzyskania dodatkowego zasiłku opiekuńczego o sprawowaniu osobistej opieki nad dzieckiem w okresie od 25.12.2020 r. do 17.01.2021 r. w związku z zamknięciem z powodu COVID-19 placówki, do której uczęszcza dziecko. Dokument ten został osobiście złożony przez ubezpieczonego w placówce ZUS; przyjmujący go pracownik nie zwrócił uwagi składającemu, że we wniosku ujęto również dni od 25 do 27 grudnia 2020 r., za które nie przysługiwało prawo do zasiłku opiekuńczego.

W dniu 6 lutego 2021 r. M. R. złożył w organie rentowym deklarację rozliczeniową ZUS DRA za styczeń 2021 r. oraz imienne raporty miesięczne o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach oraz o wypłaconych świadczeniach i przerwach w opłacaniu składek. W zestawieniu należnych składek do zapłaty podana została kwota 3.241,13 zł. W imiennym raporcie ZUS RSA wskazano, że w okresie od 01.01.2021 r. do 17.01.2021 r. ubezpieczony miał przerwę w opłacaniu składek, oznaczoną kodem 312 (zasiłek opiekuńczy). W konsekwencji w deklaracji ZUS RCA w podstawach wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe wpisano kwotę 1.425,02 zł.

Dnia 11 lutego 2021 r. w organie rentowym została złożona korekta deklaracji ZUS DRA, RCA i RSA; podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe wyniosła 303,50 zł wyliczona kwota składek do zapłaty wyniosła 2.644,10 zł; jako okresy przerwy w opłacaniu składek z tytułu zasiłku opiekuńczego wpisano 01.12.2020r. – 24.12.2020 r. i 28.12.2020 r. – 31.12.2020 r.

W dniu 15 lutego 2021 r. M. R. zlecił w formie elektronicznej dokonanie przelewu należności składkowych na styczeń 2021 r. na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; w uwagi na porę zlecenia transakcja ta została zaksięgowana na rachunkach zlecającego i odbiorcy w dniu następnym, tj. 16 lutego 2021r.

Decyzją z dnia 25 lutego 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił M. R. prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 25.12.2020 r. do 17.01.2021 r. W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli konieczność sprawowania przez niego opieki przypada w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, które z kolei ustaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki na to ubezpieczenie. Zaznaczono, że od 09.11.2020 r. ponownie przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy a okres tego zasiłku został przedłużony do 24.12.2020 r. oraz od 28.12.2020 r. do 31.01.2021 r. Ubezpieczony nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 25.12.2020 r., ponieważ za grudzień 2020 r. nie została opłacona należna składka na to ubezpieczenie w ustawowym terminie a nadto wnioskowany okres od 25 do 27.12.2020 r. przypada na czas, w którym prawo do zasiłku opiekuńczego w związku z zamknięciem placówki, do której uczęszcza dziecko, nie przysługuje.

M. R. w dniu 04.03.2021 r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie na ubezpieczenie chorobowe za okres od 28.12.2020 r. do 17.01.2021 r. W uzasadnieniu wniosku ubezpieczony wskazał, że niedopłata wynikła z pomyłki, gdyż świadczenie opiekuńcze było kontynuowane przez wiele miesięcy bez przerwy. Mimo że w grudniu wystąpiła 3-dniowa przerwa, to ubezpieczony złożył wniosek na cały miesiąc grudzień bez uwzględniania przerwy. Następnie biuro rachunkowe dokonało korekty deklaracji DRA, RCA i RSA z uwzględnieniem 3 dni przerwy w opiece a ubezpieczony niezwłocznie dopłacił powstałą różnicę w należnych składkach. W rozmowie telefonicznej przeprowadzonej z pracownikiem ZUS M. R. uzupełnił wniosek o przywrócenie terminu o należności składkowe za styczeń 2021 r. argumentując opłacenie składek po terminie za ten okres zbyt późnym przekazaniem zlecenia do banku, co miało miejsce w godzinach popołudniowych, w ostatnim dniu płatności składek. Organ rentowy w odpowiedzi na wniosek w sprawie wyrażenia zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za 12/2020 i 01/2021, pismem z dnia 15.03.2021 r. poinformował wnioskodawcę, że zgoda nie została wyrażona. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że rozpatrując wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składki po obowiązującym terminie na korzyść ubezpieczonego bierze się pod

uwagę takie okoliczności, jak: wystąpienie zdarzenia losowego uniemożliwiającego albo powodującego uzasadnione trudności w dokonaniu wpłaty składki na dobrowolne ubezpieczenie w terminie, dokonanie wpłaty składki po terminie lub w zaniżonej wysokości z winy instytucji finansowej, przekazującej składki do ZUS, nieznaczne, występujące incydentalnie przekroczenie terminu opłacania składki, wysokość kwoty niedopłaty. Organ stwierdził, że brak jest podstaw do podjęcia pozytywnej decyzji, gdyż ubezpieczony występował wcześniej z wnioskiem o wyrażenie zgody i takowa została wyrażona za wiele miesięcy, tym samym uznając, że M. R. nie podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 25.12.2020 r. do 31.01.2021 r.

W dniu 26.04.2021 r. M. R. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. oświadczenie do uzyskania dodatkowego zasiłku opiekuńczego o sprawowaniu osobistej opieki nad dzieckiem w okresach od 24.03. do 03.04.2021 r., od 06.04.2021 r. do 18.04.2021 r., od 19.04.2021 r. do 25.04.2021 r. w związku z zamknięciem z powodu COVID-19 placówki, do której uczęszcza dziecko a w dniu 14 maja 2021 r. analogiczny wniosek, obejmujący m.in. dalszy okres od 26.04 do 30.04.2021 r. W imiennym raporcie miesięcznym ZUS RSA za kwiecień 2021 r. wykazano okres przerwy w opłacaniu składek od 01.04. do 30.04.2021 r. z uwagi na zasiłek opiekuńczy; imienny raport ZUS RCA określał w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe 0,00 zł a kwota należnych składek wg deklaracji ZUS DRA to 2.091,96 zł.

W dniu 10.05.2021 r. M. R. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z wnioskiem o wydanie decyzji z zakresu ubezpieczeń i składek. W decyzji z dnia 17.06.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wyszczególnił okresy podlegania przez M. R. dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, które nie obejmowały m.in. okresów od 25.12.2020 r. do 31.01.2021 r. i od 04.04. 2021 r. do 30.04.2021r.

Na dzień 13 maja 2021 r. na koncie M. R. widniała nadpłata z wpłaty z 15.04.2021r. w kwocie 6,36 zł; w dniu 14.05.2021 r. została złożona deklaracja rozliczeniowa za 04/2021 r. wraz z wpłatą, uwzględniającą istniejącą nadpłatę; w dniu 31 maja 2021 r. do organu wpłynęła korekta deklaracji za kwiecień 2021 r. na wyższą kwotę, która została pokryta z wpłaty dokonanej w dniu 22 maja 2021r.

W dniu 18 maja 2021 r. M. R. złożył trzecią korektę deklaracji ZUS DRA i ZUS RCA za grudzień 2020 r.; w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe ujęto kwotę 708,17 zł a jako sumę należnych składek – 2.782 zł. Tego samego dnia została złożona korekta deklaracji ZUS DRA i ZUS RCA za styczeń 2021 r.; określona w niej łączna kwota składek do zapłaty wyniosła 3.753,72 zł. W dniu 22 maja 2021 r. M. R. uiścił na rachunek organu kwotę 760 zł jako wpłatę po korekcie 12/2020 i 01/2021.

W dniu 31 maja 2021 r. została złożona korekta deklaracji za kwiecień 2021 r.; jako okresy przerwy w opłacaniu składek z tytułu zasiłku opiekuńczego wskazano okresy od 01.04 do 02.04. i od 05. do 30.04.2021 r.; w podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe wpisano kwotę 210,36 zł a kwota należnych składek do zapłaty wyniosła 2.091,96 zł.

Decyzją z dnia 2 czerwca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił M. R. prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 06.04.2021 r. do 30.04.2021 r. W uzasadnieniu organ wskazał, że zasiłek opiekuńczy przysługuje osobie podlegającej ubezpieczeniu chorobowemu, zwolnionej od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem w wieku do ukończenia 8 lat; ponieważ wnioskodawca nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 04.04.2021 r. , gdyż za 04/2021 nie została opłacona składka na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w terminie, to tym samym okres niemożności wykonywania pracy z powodu konieczności sprawowania opieki przypada na okres, kiedy wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu chorobowemu. M. R. nie wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po upływie terminu płatności.

(decyzja z 02.06.2021 r. w przedmiocie odmowy prawa do zasiłku opiekuńczego, oświadczenia do uzyskania dodatkowego zasiłku opiekuńczego, wniosek o wydanie decyzji z zakresu ubezpieczeń i składek, decyzja z 17.06.2021 r., wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie na ubezpieczenie chorobowe z 04.03.2021 r., notatka służbowa z 10.03.2021 r., informacja z 15.03.2021 r. o odmowie wyrażenia zgody na opłacenie po terminie składki na

dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w aktach ZUS, oświadczenie do uzyskania dodatkowego zasiłku opiekuńczego k. 9, deklaracja ZUS DRA k.10, 14,21,23,27,35,39, deklaracja ZUS RCA k. 11, 12,15,22,24,28,36,40, deklaracja ZUS RSA k.16,25,37,41, kopia decyzji z 25.02.2021 r. k. 18-18 v., potwierdzenie przelewu k.26, zeznania świadka A. K. z 11.08.2021 r. od 00:02:40 do 00:24:18 minuty, informacja wraz z raportem rozliczeń k. 57-58, zeznania M. R. z 22.09.2021 r. od 00:02:47 do 00:19:10 minuty).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte w załączonych do akt sprawy aktach ZUS oraz o zeznania świadka A. K. oraz odwołującego. Zebrane dowody nie nasuwają wątpliwości i pozwalają tym samym, na wydanie rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. R. jest uzasadnione w zakresie, w jakim odnosi się do ustalenia podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 25 grudnia 2020 r. do 31 stycznia 2021 r. Stosownie do art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2021.423 t.j.- dalej „ustawa systemowa”), osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 5, a więc osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osoby z nimi współpracujące, objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym, ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie - na swój wniosek. Zgodnie z art. 36 ust. 1 ww. ustawy każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Z treści art. 36 ust. 3 wynika, że obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osób z nimi współpracujących, należy do tych osób. Zgłoszenia tego dokonuje się w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia, z zastrzeżeniem wskazanym w ustawie (art. 36 ust. 4 ustawy systemowej). Sposób przystąpienia i ustania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego reguluje art. 14 ustawy systemowej. Zgodnie z zasadą zawartą w ustępie 1 powołanego przepisu, objęcie przedmiotowym ubezpieczeniem następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tym ubezpieczeniem, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony. Stosownie natomiast do ust. 2 tego samego przepisu omawiane ubezpieczenie ustaje: od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony; od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie - w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących, duchownych oraz osób wymienionych w art. 7, zaś w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie.

W przedmiotowej sprawie bezspornie odwołujący nie uiszczył w terminie składek za grudzień 2020 r. styczeń i kwiecień 2021 r., gdyż wpłaty za te miesiące zostały uiszczone w niepełnej wysokości, zaś ich uzupełnienie do prawidłowej wysokości miało miejsce już po upływie terminu płatności każdej ze składek. Oceniając zasadność odwołania koniecznym jest w pierwszej kolejności stwierdzenie, czy organ rentowy słusznie odmówił wnioskodawcy przywrócenia terminu do uiszczenia składek za okres grudnia 2020 r i stycznia 2021 r., co skutkowałoby przyjęciem, że ochrona z tytułu podlegania ubezpieczeniu chorobowemu rozpoczęła się ponownie od 01.02.2021 r., czy też należało uznać, że istniały uzasadnione podstawy do przywrócenia odwołującemu terminu do uiszczenia składek, co skutkowałoby przyjęciem, że także w okresie od 25.12.2020 r. do 31.01.2021 r. odwołujący podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Przyjęte w ustawie systemowej zasady dopuszczają możliwość przywrócenia stronie terminu do opłacenia składek, tak, aby podmiot objęty dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym zachował ciągłość, mimo iż składka została zapłacona po terminie, co z mocy prawa skutkuje ustaniem ochrony ubezpieczeniowej. W art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej wskazano, że w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a. Zatem w sytuacji, gdy ubezpieczony poweźmie wiadomość o tym, iż nie uiszczył składki w terminie, to powinien złożyć do organu rentowego wniosek o przywrócenie terminu na opłacenie składki. Zakład wydaje wówczas decyzję deklaratoryjną i w sytuacji, gdy wyrazi zgodę na opłacenie składki po terminie, ochrona ubezpieczeniowa nie ustaje i zachowana jest ciągłość ochrony. Z ustaleń faktycznych sprawy wynika, że kwestie związane ze sporządzaniem deklaracji rozliczeniowych, naliczaniem składek w odpowiedniej wysokości, wykonywało biuro rachunkowe, z którym M. R. związany był stałym stosunkiem prawnym. Sama tylko okoliczność, iż składka nie została opłacona w pełnej wysokości bądź w

ustawowym terminie płatności z przyczyn, leżących po stronie biura rachunkowego, nie jest wystarczającą przesłanką do przywrócenia terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Jak bowiem wskazał Sąd Apelacyjny Białymstoku w wyroku z dnia 23 kwietnia 2013 r. III AUa 1067/12 LEX nr 1313228, opłacanie składek obciąża wyłącznie ubezpieczonego, który nie może powoływać się na błąd w działaniu swojego biura rachunkowego. Przyczyną, dla której niewłaściwie zostały naliczone za grudzień 2020 r. składki na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe M. R., było przyjęcie błędnego założenia, że także w okresie od 25 do 27 grudnia 2020 r. ubezpieczony będzie uprawniony do dodatkowego zasiłku opiekuńczego, stosownie do wniosku złożonego w organie rentowym 12 stycznia 2021 r. W tym okresie terminy, w jakich przysługiwało prawo do dodatkowego zasiłku opiekuńczego były określane rozporządzeniami Rady Ministrów odpowiednio z: dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, opublikowanym w Dz.U.2020.2109 z dnia 2020.11.27, w którym ustalono, że dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje nie dłużej niż do dnia 24 grudnia 2020 r. oraz z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, opublikowanym w Dz.U.2020.2340 z dnia 2020.12.23, w którym ustalono, że dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje nie dłużej niż do dnia 17 stycznia 2021 r.; rozporządzenie to weszło w życie z dniem 28 grudnia 2020 r. Nie można odmówić racji odwołującemu, który twierdził, że redakcja powołanych aktów prawnych mogła budzić wątpliwości co do okresów, w jakich dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługiwał w okresie świątecznym, zwłaszcza że data od której przysługiwał dodatkowy zasiłek opiekuńczy, wyznaczona w drugim ze wskazanych aktów prawnych została wyznaczona datą jego wejścia w życie. Ubezpieczony chcąc mieć pewność prawidłowego określenia okresu, za jaki nabędzie prawo do zasiłku opiekuńczego, osobiście złożył wniosek w placówce Zakładu Ubezpieczeń Społecznych uznając, że przyjęcie dokumentu bez zakwestionowania zawartych w nim danych jest równoznaczne z prawidłowością wskazanego tam okresu zasiłkowego. Okoliczność ta mogła stanowić przesłankę usprawiedliwiającą mylne założenie, że prawo do dodatkowego zasiłku opiekuńczego będzie przysługiwać ubezpieczonemu przez cały grudzień 2020 r. i dlatego w tym stanie rzeczy błędne ustalenie przez biuro rachunkowe obsługujące M. R. wysokości należnych składek za grudzień 2020 r. należało uznać za usprawiedliwione obiektywnymi okolicznościami a przez to przyjąć, że zaistniały przesłanki do przywrócenia terminu do opłacenia składki w pełnej wysokości za ten miesiąc.

W ocenie Sądu uzasadniony był również wniosek o przywrócenie terminu do opłacenia przez M. R. składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za styczeń 2021 r. Choć w materiale dowodowym sprawy nie znalazło potwierdzenia zawarte w odwołaniu stwierdzenie, iż składka za styczeń 2021 r. została zapłacona 15 lutego 2021 r. w formie przelewu na rachunek bankowy ZUS, to jednak w ocenie Sądu Okręgowego faktyczne jednodniowe opóźnienie zapłaty składki nie powinno wiązać się z tak dolegliwą dla ubezpieczonego konsekwencją w postaci wyłączenia z dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. M. R. zrealizował czynność przelewu środków na rachunek ZUS w późnych godzinach popołudniowych w dniu 15 lutego 2021 r. nie będąc świadomym tego, że zgodnie z regulacjami bankowymi księgowanie transakcji nastąpi dopiero następnego dnia. W tym aspekcie odwołania dostrzeżenia wymaga, iż w orzeczeniach sądów apelacyjnych podnosi się, że ustawa posługuje się pojęciem uzasadnionego przypadku, a więc nie musi on być szczególnie uzasadniony, i co więcej, wyrażenie zgody nie powinno być uzależnione od braku winy po stronie wnioskodawcy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 28 czerwca 2013 r., III AUa 1537/12, Legalis, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku 10 października 2019 r. III AUa 529/19 LEX nr 2781413). Pojęcie „uzasadnionego przypadku” nie oznacza bowiem, aby okoliczności na skutek których osoba ubezpieczona nie dochowała terminu miałyby być szczególnego rodzaju, wyjątkowe i nadzwyczajne, nie wymaga również stwierdzenia braku winy po stronie ubezpieczonego. Przypadek uzasadniony to taki, który obiektywnie usprawiedliwia i wyjaśnia, dlaczego składka nie została zapłacona w terminie, a więc przytacza takie okoliczności życiowe, które tłumaczą powstałe opóźnienie w opłaceniu składki terminowo i w prawidłowej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 19 marca 2015 r., III AUa 380/14, Lex nr 1667619, wyrok SA w Łodzi z 21 kwietnia 2015 r., III AUa 943/14, Lex nr 1747276). Podobnie w wyroku z dnia 13 marca 2018 r. III AUa 671/17 LEX nr 2490989 Sąd Apelacyjny w Łodzi przyjął, że zgoda na uiszczenie składki po terminie na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy nie wiąże się z koniecznością wystąpienia szczególnie uzasadnionego, wyjątkowego przypadku, czy szczególnie uzasadnionych okoliczności. Ustawa wymaga jedynie, aby zaistniał przypadek "uzasadniony", czyli taki, który obiektywnie uzasadnia opóźnienie i tłumaczy z jakich powodów składka nie została uiszczona w terminie. W efekcie przepis ten nie

powinien być interpretowany z nadmiernym rygoryzmem, tak aby każde uchybienie terminowi opłacenia składki prowadziło niejako automatycznie do wyłączenia z ubezpieczenia, bez względu na zaistniałe okoliczności. W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zaistniały usprawiedliwione i uzasadnione okoliczności, które pozwalają na uwzględnienie wniosku odwołującego o przywrócenie obydwóch terminów do uiszczenia składki, zarówno za grudzień 2020 r. jak i za styczeń 2021 r. Powyższe okoliczności przemawiają za uznaniem, że odmowa wyrażenia zgody przez ZUS na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2020 r. i styczeń 2021 r. nie była uzasadniona, zwłaszcza że akcentowany przez organ rentowy fakt, że M. R. również w przeszłości nieterminowo uiszczał składki, nie może być okolicznością decydującą o odmowie wyrażenia zgody na opłacenie składki za grudzień 2020 r. i styczeń 2021 r., bowiem w przedmiotowej sprawie decydujące było ustalenie przyczyn opóźnienia w opłaceniu składki w powyższych okresach i ocena czy opóźnienie w opłaceniu tych konkretnych składek stanowi „uzasadniony przypadek” w rozumieniu art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący winien podlegać dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu również w okresie od 25 grudnia 2020 r. do 31 stycznia 2021 r. i mając na uwadze powyższe, na zasadzie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. orzekł jak w pkt 1 wyroku.

Sąd Okręgowy uznał, że w pozostałym zakresie odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Podnoszona w odwołaniu okoliczności, wskazujące na istnienie na koncie ubezpieczonego nadpłaty, z której w terminie płatności składki za kwiecień 2021 r. mogłaby zostać pokryta stwierdzona niedopłata, nie znalazły potwierdzenia w materiale dowodowym sprawy. Jak wynika z niezakwestionowanego przez odwołującego raportu rozliczeń należności, wg stanu na maj 2021 r. nie istniała nadwyżka środków na koncie ubezpieczonego, która mogłaby zostać przeznaczona przez organ rentowy na pokrycie brakującej części składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe należnej za kwiecień 2021 r. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd podnoszone przez odwołującego okoliczności nie uzasadniają przyjęcia, że zachodziły przesłanki do przywrócenie terminu do uiszczenia brakującej części składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za kwiecień 2021 r. Niezależnie od braku formalnego wniosku o wyrażenie zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie, którego adresatem winien być organ rentowy, to w okolicznościach faktycznych sprawy nie można dopatrzeć się uzasadnionego przypadku, który - po myśli przepisu art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej - uzasadniałby wyrażenie takiej zgody. Odwołujący wskazywał na szczególne regulacje, związane z nabywaniem prawa do dodatkowego świadczenia opiekuńczego w okresach świąt Bożego Narodzenia 2020 r. i Wielkanocy 2021 r., które nie były jednoznaczne i mogły ubezpieczonych wprowadzać w błąd co do tego, za jakie okresy faktycznie świadczenie to przysługuje. W tym aspekcie sprawy trzeba jednak mieć na względzie, że składając wniosek o dodatkowy zasiłek opiekuńczy za kwiecień 2021 r. ubezpieczony wiedział już, że wniosek o analogiczne świadczenie obejmujące okres świąt Bożego Narodzenia został przez niego sformułowany wadliwie, czego efektem było wyłączenie go z dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego za grudzień 2020 r. W tym stanie rzeczy odwołujący winien dochować szczególnej staranności celem upewnienia się, że tym razem w okresach, za które ma mieć przyznany się o zasiłek opiekuńczy, świadczenie to w rzeczywistości przysługuje. W efekcie samo tylko odmienne uregulowanie przez prawodawcę zasad przyznawania zasiłku opiekuńczego w kwietniu 2021 r. w stosunku do grudnia 2020 r. nie może stanowić uzasadnionej przesłanki do wyrażenia zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie płatności. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd orzekł o oddaleniu dalej idącego odwołania. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c.